

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Kontor: Politikontoret
Sagsnr.: 2006-150-0298
Dok.: AKJ41531

Besvarelse af spørgsmål nr. 519 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del).

Spørgsmål:

”Hvilke rettigheder har Danmark eller Grønland til at efterforske forbrydelser i Thule, og er USA forpligtet til at udlevere eventuelle sigtede?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Politimesteren i Grønland, der har oplyst følgende:

”Forholdet mellem amerikansk jurisdiktion og dansk jurisdiktion på baseområdet er reguleret ved lov nr. 143 af 29. april 1955, som gennemførte overenskomsten af 19. juni 1951 mellem deltagerne i den nordatlantiske traktat vedrørende status for deres styrker - den såkaldte ”NATO-sofa”¹. Overenskomsten, der regulerer retsforholdet for NATO-styrker, der er udstationeret i et andet NATO-land, indeholder bl.a. bestemmelser om jurisdiktion, der således også finder anvendelse på Thulebasen.

Af disse bestemmelser fremgår, at ”NATO-sofaens” art. I, stk. 1, litra a - c, opererer med følgende tre kategorier af personer: ”medlemmer af en styrke”, ”civilt element” og ”pårørende”.

For så vidt angår spørgsmålet om jurisdiktion sonderer ”NATO-sofaen” i art. VII, stk. 1 og 2, mellem to situationer. Art. VII, stk. 1, vedrører den situation, hvor der er samtidig jurisdiktion (concurrent jurisdiction), det vil sige tilfælde, hvor lovovertrædelsen er strafbar efter begge landes lovgivning. Art. VII, stk. 2, vedrører den situation, hvor lovovertrædelsen alene er strafbar efter det ene lands lovgivning (exclusive jurisdiction).

---

¹ Status of Forces Agreement (SOFA)

I den situation, hvor der er samtidig jurisdiktion, er udgangspunktet, at amerikanske myndigheder har ret til i Danmark og Grønland at udøve kriminel og disciplinær jurisdiktion i henhold til amerikansk lovgivning over personer, som er undergivet amerikansk lovgivning. I fredstid vil dette alene gælde i forhold til medlemmer af ”en styrke”.

Danske myndigheder har i situationer, hvor der foreligger samtidig jurisdiktion, ret til at udøve jurisdiktion over medlemmer af ”en styrke”, ”et civilt element” og ”disses pårørende” for så vidt angår lovovertrædelser, der er begået på dansk og grønlandsk territorium.

Fortrinsretten til at udøve jurisdiktion – i tilfælde hvor begge landes myndigheder har samtidig jurisdiktion – tilkommer som hovedregel de danske myndigheder.

Hovedreglen fraviges i to tilfælde. Amerikanske myndigheder har for det første fortrinsret overfor medlemmer af ”en styrke” eller ”civilt element”, når lovovertrædelser udelukkende er rettet mod amerikansk ejendom eller et til USA’s styrke eller civilt element knyttet medlems eller pårørendes person eller ejendom.

For det andet har amerikanske myndigheder fortrinsret, når lovovertrædelser udspringer fra enhver under udøvelsen af tjenstlig pligt begået handling eller undladelse.

I den situation, hvor lovovertrædelser alene er strafbare efter det ene lands lovgivning, har de amerikanske myndigheder eneret til jurisdiktion over personer, som er undergivet amerikansk militær lovgivning – i fredstid alene medlemmer af ”en styrke” – for lovovertrædelser, som er strafbare efter amerikansk lovgivning, men som ikke er strafbare i Danmark eller Grønland.

Danske myndigheder har eneret til jurisdiktion over medlemmer af ”en styrke”, eller af ”et civilt element” samt over disses ”pårørende” for så vidt angår lovovertrædelser, som er strafbare i Danmark eller Grønland, men som ikke er strafbare i USA.

Med hensyn til USA’s forpligtelser i forbindelse med udlevering af eventuelle sigtede kan det oplyses, at såvel Danmark som USA gensidig er forpligtet til at bistå hinanden med blandt andet udlevering til retsforfølgning af medlemmer af de amerikanske styrker, ”civile elementer” og ”disses pårørende”.